

ABBAS SAYAR SAĞ OLSAYDI

Mustafa Çiftci

“Yılkı Atı” romanımla toplumuma bir sanat hizmeti yaptığım kanındayım. Boş bir hikâye değil “Yılkı Atı” Boş laf etmedim “Yılkı Atı” ile... Beni tanıyanlar, beni sevenler mutlaka romanımı okumalıdır. Zira ben biraz da Yılkı Atı'yım.

- 23 Ekim 1970 tarihli *Bozok* gazetesinde böyle söylemiş merhum Abbas Sayar. Kendini biraz da *Yılkı Atı*'na benzetmesiyle içim cız etti. Keşke yaşasaydı da neden böyle düşündüğünü sorabilseydim. İnsan eserinde kendinden bahseder, bu tabiidir. Ama atın unutulmuşluğu, bir zamanlar göz bebeği, can yoldaşı olmuş bir hayvanın gözden çıkarılması ve her zaman atların bir hüznü olduğuna inanışım sebebiyle pek çok soru birikiyor zihnimde.

Yaşasaydı daha çok sorularım olurdu. Çünkü eserleri, hayat hikâyesi bir yere kadar bilgi veriyor. Canlı bir sohbetin sağlayacağı imkânlardan mahrumuz. Ben elimden geldiğince söyleşileri okurum. Çünkü konuşmak da eser vermek gibidir. Çok şey beller insan söyleşi okuyarak. Bir de sanatçılarla yapılan söyleşilerin büyük bir imkânı var. Sanatçının bakış açısıyla zamanı, mekânı, insanı öğreniyorsunuz. Sanatçının hayata bakışı daha nakışlı, daha ince ve daha sanatlı oluyor. Misal ile açıklarsam; bir evi mimardan dinlerseniz size metresinden, kapısından penceresinden çizim aşamalarından ve daha birçok teknik detaydan bahseder. Aynı ev ile alakalı daha başka uzmanları dinlerseniz hepsi kendi meşrebince izahlar verir. Ama aynı eve sanatçı bakınca hissiyatını anlatır, uzmanların göremediklerini görür. Bir ev ile alakalı bu kadar kıymetli görüşü olabilen sanatçının hayat hakkındaki görüşlerine itibar edilmez mi? İşin ilginç yanı sanatçılar kendi bakış açılarının bu kadar muteber olduğunun farkında olmazlar. Eser kıymetinde şeyler söylediklerinin idrakinde değildirler. Bir gülün tomurcuklanması gibi tabii bir şey zannederler konuşurken. İşte tam burada sanatçının sahiciliği devreye girer. Has

sanatçı eser verir gibi değil nefes alır gibi yapar işini. Yani poz yapmaz. “mış gibi” yapmaz. En tabii hâliyle böyledir. Abbas Sayar merhumda beni en çok sarsan bu yapmacıksız, rol kesmeyen, poz yapmayan hâlidir. Yemesi, içmesi en tabii hâlidir. Ve o hâliyle eser verir. Büyük laflar etmek gayretinde değildir. Parlak aforizmalar söylemek, gizli veya aşikâr siyasi mesajlar göndermenin peşinde değildir. O bir atın gözden düşmesini ve tabiata bırakılmasını gözlemlemiştir. Ve bize anlatmıştır. Attan bahsederken mesela meydan savaşlarından, tarihteki şöhretli atlardan ve sahiplerinden falan bahsetmemiştir. Hâlbuki at sevgisi tarihin bazı dönemlerinde fetişizm hâlidir. Atına mezar yaptıran padişahımız bile vardır. Ama Abbas Sayar’ın kendini benzettiği at böyle saltanatlı cümlelerle değil, insanın yoksulluk hikâyesiyle beraber anlatılmıştır. *Yılkı Atı*’ndan sonra biz ister istemez sorarız. “Yokluk olmasaydı. Bu atın yiyeceği olsaydı yine böyle olur muydu? Yine tabiatın haşin şartlarına emanet edilir miydi?” Cevabımız en net hâliyle “hayır” olacaktır. Yoksulluğu bir at üzerinden anlatmak da bir sanatçı duruşu değil midir? Yoksulluğu bir terbiye aracı edip toplumları hizaya getirenlerin hesaplamadığı yerden vurmuştur Abbas Sayar. Yoksul köylünün çektiklerini anlatırken yaptığı tercihler orijinaldir.

Bazen aklıma geliyor. Hayvanları hikâyelerine kahraman yapanlardan ne farkı vardır *Yılkı Atı*’nın? Her şeyden evvel didaktik olmak gayreti yoktur. Atı konuşurup mesaj vermek niyetinde değildir. Kendi nasıl yaşadıysa, öyle bir anlatışla anlatmıştır bir atın macerasını. Gösterişsiz, sade ve suya bırakılmış şiirler kadar sızılı bir hâldir bu.

Ben *Yılkı Atı* ile *Can Şenliği* romanlarını diğerlerinden ayrı tutarım. Can şenliğindeki kahraman da gözden çıkarılmış bir at gibidir. Öyle gayretli, öyle işçiman ve öyle mahcuptur. Çok çalışmak, yıllarca eşek, katır sırtında emek vermek kahramanımızı kibirli, huysuz, aksi bir ihtiyar yapmaz. Sanki ölümü tevekkül ile bekleyen “Yılkı Atı” gibi ölümü bekler kahramanımız.

Hasılı, bu yorumlarımı aktarabilmek için ve daha başka sorularımı sorabilmek için, o ince, sanatlı, nakışlı duruşuna canlı canlı şahit olabilmek için Abbas Sayar’ı sağ iken görebilmeyi çok isterdim. Bu vesileyle kendisini rahmetli anıyorum. Yattığı yer incitmesin, makamı cennet olsun...